

Autor: Guillaume Durocher

Evropský kontinent se pyšní takovou různorodostí – co se týče států, jazyků, národností i geografie – že se dosud nikomu nepovedlo vytvořit z něj skutečně soudržný geopolitický celek, jakkoliv celé zástupy státníků, podnikatelů a dokonce i řadových obyvatel po mírumilovném a zracionalizovaném větším evropském prostoru volají.

„*Naše matka Evropa*“, francouzská velikonoční pohlednice z roku 1942.

Už v 19. století došlo k několika pokusům tohoto typu, a to v podobě napoleonského kontinentálního systému, postupného sjednocování celních i peněžních systémů německých států v Německém spolku nebo nepříliš známé Latinské měnové unie. Po roce 1945 pak samozřejmě sledujeme vznik Evropské unie se společnou měnou i celní unií coby seriózní hospodářské velmoci.

S podobnými problémy se musela vypořádat svého času také Třetí říše. V květnu 1940, bezprostředně po podmanění Francie, se v Německu rozhořely debaty, jak by země měla s nově nabytou hegemonií nad západní Evropou naložit. Werner Daitz, blízký spolupracovník jednoho z čelních ideologů národního socialismu Alfreda Rosenberga ze zahraničněpolitického odboru NSDAP, vytvořil memorandum za vznik říšské komise, pověřené hospodářským sjednocením Evropy:

Zejména současná [britská] blokáda velí k vytvoření Evropského velkého hospodářského prostoru [*Grossraumwirtschaft*] pod německým vedením coby prostředku ekonomické sebeobranu evropského kontinentu. Nové uspořádání tohoto odvěkého srdce bílé rasy povede k dosažení hospodářské obnovy a nezávislosti, jež považujeme za zcela zásadní. Celá ekonomická spolupráce musí být vedena v duchu hesla „Evropa Evropanům“...

Chceme-li zajistit dosažení výsadního ekonomického postavení evropského kontinentu, což je pro posílení jeho hospodářství coby jádra bílé rasy nezbytné, pak z pochopitelných důvodů nemůžeme veřejně mluvit o Německém širším hospodářském prostoru. Zcela systematicky a vždy musíme hovořit o Evropě, neboť německé vedoucí postavení bude logickým a přirozeným důsledkem jeho politického, hospodářského, kulturního i technologického postavení, nemluvě pak o jeho geopolitické váze. 1]

Pomineme-li rasovou argumentaci, podobají se předkládaná zdůvodnění v lecčem rétorice současných eurokratů nebo německé politické reprezentace. Přestože 2. světová válka byla v podstatě vybojována, aby zabránila hitlerovské/německé hegemonii nad Evropou, velikost Německa a nadání jeho obyvatelstva společně vyústily ve svého druhu měkkou hegemonii Evropské unie: nemilosrdné „vysávání“ nejkvalitnějšího jiho- i východoevropského lidského kapitálu skrze odliv mozků, doprovázený proměnou těchto zemí na ochotná odbytíště, prostor k *outsourcingu* 2] se špatně placenou pracovní silou a vytvořením evropské měnové unie podle německých potřeb.

„Evropská jednota“ i „svoboda“ od britského, amerického i bolševického imperialismu byly oblíbenými motivy německé válečné propagandy. Ve Francii se hospodářská i vojenská „kolaborace“ s Němci často zdůvodňovala právě ve jménu „Evropy“, obzvláště mezi francouzskými dobrovolníky na východní frontě.

Němci se však nedokázali shodnout na podobě svého plánu pro Evropu po vítězně ukončené válce, a tak se jakékoliv zárodky „evropské politiky“ omezovaly na bezprostřední vojenskou potřebu: tedy nutnost využívat hospodářské kapacity okupovaných zemí a tam, kde to bylo možné, verbovat vojáky pro svou válečnou mašinerii.

Hitlerovy záměry by se daly shrnout následovně: o konečné podobě Evropy se mělo rozhodnout po skončení války, podle všeho by došlo k vyhlášení Velkoněmecké říše a formálnímu připojení okupovaných germánských zemí (Dánsko, Norsko, Nizozemsko a Belgie) a začalo by delší období rozvoje a etnické války proti Slovanům na Východě. Francie ani Rusko by neměly dostat příležitost postavit se na nohy a znovu se stát nebezpečím pro Německo. Tím by bylo dosaženo trojice Hitlerových záměrů: roztržité německé a etnicky příbuzné obyvatelstvo mělo být sjednoceno a jeho ochrana zabezpečena; bolševické nebezpečí zničeno a došlo by také ke konsolidaci soběstačné Velkoněmecké říše, schopné postavit se Spojeným státům, světové supervelmoci. Podrobnosti by se řešily, až by na ně přišla řada.

Nepříznivý vývoj války v jistém ohledu dotlačil Německo k lepší, realističtější i smířlivější evropské politice, především po katastrofě u Stalingradu. Patrné je to třeba z uvolňování standardů pro vstup do Waffen-SS, zpřístupněných postupně příslušníkům většiny evropských národů, včetně rasově „pochybných“ Tatarů nebo

Typická infografika z ilustrovaného časopisu *Signal*, vydávaného v Třetí říši, určeného zahraničním čtenářům, vyobrazuje mapu Evropy se zvýrazněnými oblastmi největších vojenských konfliktů v průběhu staletí. Podle autorů zvěstovala německá dominace novou epochu míru pro válkami sužovaný světadíl.

muslimských Bosňáků. Ministr propagandy Joseph Goebbels také přišel s direktivou, kterou se v německých médiích zapovídalo mluvit opovržlivě o ostatních evropských národnostech.

V březnu 1943 pak ministr zahraničí Joachim von Ribbentrop navrhnul vytvoření „evropské konfederace“ zahrnující v podstatě všechny evropské země. V plánu mj. stojí:

Členové konfederace zůstávají suverénními zeměmi, jež vzájemně uznávají a garantují svou svobodu a politickou nezávislost...

Státy konfederace uzavřou spojenectví na obranu Evropy, jehož podoba bude upřesněna.

Evropské hospodářství bude členskými státy uspořádáno na základě jednotného plánu, dosaženého společnou dohodou. Celní bariéry mezi státy budou postupně odbourávány. 3]

Mezi kandidáty členství v této konfederaci měly zprvu náležet „Německo, Itálie, Francie, Dánsko, Norsko, Finsko, Slovensko, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko, Chorvatsko, Srbsko, Řecko a Španělsko (? [sic]). K nim by přibyly ty z okupovaných států, kterým by se Führer rozhodl udělit nezávislost.“ 4] Překvapivě nejsou zmíněny Nizozemí ani Belgie, což snad dává smysl, budeme-li je považovat za možné kandidáty připojení k „Velkoněmecké říši“, což ovšem ale lze říci i o Dánsku s Norskem.

V praxi měl tento plán fungovat jako závazek Německa neuchylovat se po válce k jednostranné anexi spřátelených zemí, a tak si neznepřátelit obyvatelstvo zemí svých spojenců i neutrálních států. Nekonkrétní přísliby hospodářské unie a vojenského paktu v delším časovém horizontu dost možná měla uvést do skutečnosti vleklá jednání diplomatických panelů, podobné jako to probíhalo v poválečné Evropě.

Ribbentrop Vůdce ujišťoval:

Jestliže zvolíme svými zástupci v těchto zemích správné lidi, kteří se navzdory

smířlivému dojmu pevně drží tvrdé linie k dosažení konkrétních politických cílů, nic vytvořením takovéto konfederace neriskujeme. Vytvoření Velkoněmecké říše po skončení války se díky ní stane logickým dalším krokem. 5]

Hitler však nemínil podniknout takovýto krok bez předchozího velkého triumfu zbraní vojsk Osy (jinak by se ústupky konfederace zcela právem jevily jako přiznání vlastní slabosti). 6]

I přes Hitlerovu poměrně trefnou kritiku Coudenhove-Kalergiho panevropského projektu si lze snadno domýšlet, že i v případě vítězství Osy by bylo zapotřebí trpělivé práce mezinárodních byrokratů, aby nejasné plány byly přetaveny v něco životaschopného a soudržného.

Poznámky

1] J. Noakes a G. Pridham (eds), *Nazism: 1919-1945*, vol. 3: *Foreign Policy, War, and Racial Extermination* (Exeter: University of Exeter Press, 2001), s. 277-78.

2] *Outsourcing* („out“ - vnější a „source“ - zdroj): Při *outsourcingu* organizace opouští některé činnosti, které pro ni následně zabezpečují třetí strany, protože je dokáží dělat levněji, rychleji a lépe. Pokud jsou tyto strany umístěny v zahraničí, dochází k *offshoringu*. Vyras *offshoring* se také používá pro označení tzv. **daňových rájů**. *Outsourcingována* může být jak výroba a její části, tak služby, přičemž oba přístupy se liší složitostí a zejména požadavky na kvalifikaci pracovní síly. Jednotliví účastníci *outsourcingového* vztahu v něm prosazují své odlišné zájmy. *Outsourcing* je třeba chápat jako součást strategického řízení. Citováno z Jiří Dvořáček, Ladislav Tyll: *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*. C.H. Beck 2008.

3] Trevor Salmon a Sir William Nicoll (eds.), *Building European Union: A Documentary History and Analysis* (Manchester: Manchester University Press, 1997), s. 23.

4] Noakes, *Nazism*, díl 3., s. 248.

5] *Ibid.*, s. 248.

6] *Ibid.*, s. 247.

Úvaha Guillaume Durochera *The Nazi Plans for a United Europe* vyšla na stránkách *Unz Review* 7. března 2020.